

ONDER ONS VZW

Leert slechthorenden en doof geworden volwassenen en hun omgeving liplezen en communiceren

Logopediste en lesgeefster Eva Schueremans spreekt geluidloos, de cursisten ontcijferen woorden en zinnen. Het vergt heel wat concentratie. © Jozefien Van Huffel

„Wat zeg je?” Zo vaak moeten mensen met gehoorproblemen aangeven dat ze iets niet begrepen hebben, dat de verleiding om het op te geven soms groot is. Leren liplezen kan hen helpen om in gesprekken net iets vlotter mee te blijven

Jozefien VAN HUFFEL
Zijn ‘bijna’ en ‘studio’ moeilijke woorden? Na een voormiddag of avond liplezen bij Onder Ons vzw zal wellicht iedereen zeggen van wel. „En omdat ik moe ben, breng ik er vandaag nog minder van terecht dan anders”, zucht Rika CORNELISSEN (87), oudste cursiste in Antwerpen. „Maar het helpt me wel in gesprekken, vooral thuis. Dus ik houd vol.”

Een klas in een van de afdelingen van de Thomas More Hogeschool in Antwerpen. Logopediste Eva Schueremans leest aan zestien volwassenen een krantenartikel voor. Ze doet het zin voor zin en articuleert bijzonder duidelijk, maar maakt geen geluid. Het is immers de bedoeling dat de cursisten, die allemaal slechthorend zijn, het artikel aflezen van haar lippen. Na de laatste punt gaat de klank terug aan. „Tot zover de eerste oefening. Moeilijk?” „Als het lange zinnen zijn wel”, klinkt het uit de klas. „Het vergt heel wat concentratie.”

De les is een initiatief van Onder Ons vzw, een vereniging voor volwassenen die slecht ho-

ren of die op een bepaald moment in hun leven doof worden. Tussen september en mei organiseert Onder Ons elk jaar op twaalf plekken dergelijke lessen. Vijfentwintig weken, anderhalf uur per week. Liplezen, ook wel spraakafzien genoemd, is volgens de vzw iets natuurlijks, wat iedereen in bepaalde omstandigheden doet. Wie het echt nodig heeft, kan er beter in worden door in een kleine groep geregeld te trainen.

In de les in Antwerpen, de eerste van het nieuwe schooljaar, zitten nieuwelingen en oudgedienden door elkaar. „U doet het al drie jaar? Helpt het dan wel?”, polst Jetti Bunkens bij haar buur. „Mij helpt het”, knikt hij. „En ja, zelfs als er drie mensen tegelijk aan het praten zijn.” „Op hoop van zegen”, zucht Bunkens.

Op het bord staan inmiddels tien categorieën. Schueremans lipt telkens drie woorden, de cursisten noemen de categorie. Meer nog dan in de zinnen van daarnet, vallen de details op. De categorie ‘vissen’ leert met ‘forel’ en ‘pladijs’ dat de ‘l’ misschien wel de meest herkenbare letter is: de tong duwt tegen het verhemelte, vlak achter de voortanden bovenaan, en komt zo duidelijk in beeld. De ‘eu’ en de ‘oo’ in Europa lijken dan weer exact hetzelfde mondbeeld op te leveren en de ‘k’ van ziek zie je nauwelijks. Maar heeft het eigenlijk zin om woorden letter per letter te proberen ontcijferen?

„Ja hoor. Later in het jaar volgen er theorielessen”, weet Griet Van Osten, die al enkele jaren cursist is. „Dan concentreren we ons op het mondbeeld dat bij el-

ke letter hoort. Dat is saaiër dan een les zoals vandaag en ook wel vermoeiender. Maar het werkt. En je hebt ook gelijk dat losse woorden moeilijker zijn dan zinnen.”

„De lastigste lessen zijn degene waarbij er ook diverse stagiairs voor de klas staan”, vult iemand anders aan. „Dan lezen we Limburgs, Antwerps en Noord-Nederlands. Een goede oefening uiteraard.” „En je kunt maar hopen dat er niemand een baard of snor heeft, want dan is liplezen pas echt moeilijk”, besluit Van Osten.

Logopediste Eva Schueremans laat de mensen raden of er al dan niet een lange ‘a’ in woorden zit, laat hen vervolgens verbanden zoeken en sluit de les af met een reeks gelipte getallen. De cursisten praten nog even na. De gevorderden kijken intussen altijd

dertitels bekijken, lachen ze soms met mijn reactie. Ik begrijp niet wat er gezegd wordt als er te veel achtergrondgeluid is. Ik vrees dat ik niet snel volledige zinnen zal kunnen liplezen, maar hoop dat ik vanuit de context toch wat meer gaten zal kunnen invullen.” „Al zal ik ook al blij zijn dat mensen in mijn richting praten. Je moet assertief zijn als je een probleem hebt met je oren”, vult Greet Keirsmackers aan. „Mijn grootmoeder en moeder verloren hun gehoor met de jaren. Ik verwachtte dus wel dat het bij mij ook zou gebeuren, maar niet dat ik dat zo lastig zou vinden.”

Naast cursussen liplezen organiseert Onder Ons vzw ook af en toe informatiesessies over slechthorendheid en bijeenkomsten van leden. „We worden echter ook gewoon vrienden in de les”, zegt Griet Van Osten. „Elke week drinken we iets. We zitten nu eenmaal in hetzelfde schuitje, hebben gelijkaardige grappige en vervelende ervaringen en kijken nooit raar op als iemand twee keer vraagt om een zin te herhalen.”

„Dankzij Onder Ons vergeten we nooit dat we niet alleen zijn”, besluit Van Osten. „Ik denk trouwens dat er in de toekomst alleen maar meer lipleescursussen nodig zullen zijn. Jongeren vandaag belasten hun oren veel meer dan dat wij dat deden. De gemiddelde leeftijd in de klas begint nu al te dalen.”

Onder Ons organiseert cursussen liplezen in twaalf gemeenten. Meer info op www.onder-ons.be, via 03 248 09 45 of onder-ons@skynet.be.

„Ik verwachtte dat mijn gehoor zou verslechteren, maar niet dat ik dat zo lastig zou vinden”

naar de mond van hun gesprekspartners. Rika Cornelissen, die 84 was toen ze begon te oefenen, vergeet het soms. „Je kijkt naar de ogen, want je wilt contact”, legt ze uit.

Jetti Bunkens en Greet Keirsmackers zijn heel wat jonger. Ze hopen gesprekken beter te kunnen volgen in hun gezin en op het werk. „Ma, je hebt er weer niets van begrepen”, reageren ze steeds”, zegt Bunkens. „Ook als we een film zonder on-

Advertentie

BEDEVAART LOURDES

-10% KORTING!

***hotel - volpension in Lourdes

01 & 15 MEI:
NU € 368* pp

29 MEI - 05 & 19 JUNI:
NU € 372* pp

Incl. Nederlandstalige gids diverse opstapplaatsen
*korting reeds verrekend

LAUWERS

070-35 08 18 (6 0,30 min) • www.lauwers.be